

ประเด็นเกี่ยวกับสตรีในหนังสือวิชาพื้นฐานทั่วไป
ของสถาบันราชภัฏ : การวิเคราะห์เนื้อหา

นางสาวนิลรัตน์ อินทร์ทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

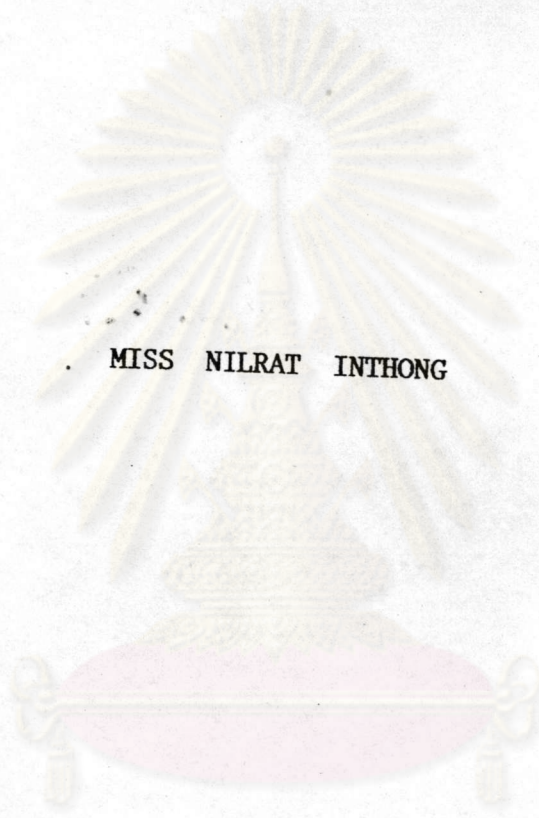
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-634-898-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

WOMAN'S ISSUES IN GENERAL EDUCATION
TEXTBOOKS OF RAJABHAT INSTITUTES :
A CONTENT ANALYSIS

MISS NILRAT INTHONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Research
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1996

ISBN 974-634-898-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ประเด็นเกี่ยวกับสตรีในหนังสือวิชาพื้นฐานทั่วไป

ของสถาบันราชภัฏ : การวิเคราะห์เนื้อหา

โดย

นางสาวนิลรัตน์ อินทร์ทอง

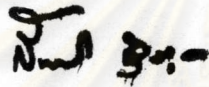
ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

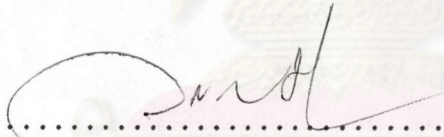
รองศาสตราจารย์ นิตา ชูโต

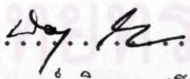
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

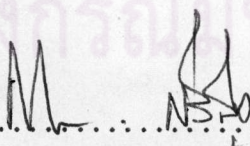

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ถุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ บูรณโชติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ นิตา ชูโต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดเรก ศรีสไช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รสสุคนธ์ มกรมณี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นิลรัตน์ อินทร์ทอง : ประเด็นเกี่ยวกับสตรีในหนังสือวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสถาบันราชภัฏ : การวิเคราะห์เนื้อหา (WOMAN'S ISSUES IN GENERAL EDUCATION TEXTBOOKS OF RAJABHAT INSTITUTES : A CONTENT ANALYSIS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.นิตา ชูโต, 273 หน้า. ISBN 974-634-898-1

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์เนื้อหาประเด็นเกี่ยวกับสตรี ในหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสถาบันราชภัฏ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มวิชา หนังสือที่สามารถนำมาวิเคราะห์มีจำนวน 34 เล่ม ผลการวิเคราะห์พบว่า ประเด็นเกี่ยวกับสตรีในข้อความ มีจำนวนหน้าที่กล่าวถึง 246 หน้า จากจำนวนหน้าทั้งหมด 6,446 หน้า คิดเป็นร้อยละ 3.82 ส่วนใหญ่กล่าวถึงทั้งผู้หญิงและผู้ชาย โดยกล่าวในลักษณะข้อเท็จจริงและบทบาทที่แตกต่างกันทางเพศ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

หนังสือแบบเรียนกลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร มีประเด็นเกี่ยวกับสตรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประเพณีวัฒนธรรม สังคม และทั่ว ๆ ไป โดยเน้นในเรื่องบทบาทพ่อและแม่ ในการปฏิบัติต่อลูก

หนังสือแบบเรียนกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีประเด็นเกี่ยวกับสตรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประเพณีวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย สังคม และทั่ว ๆ ไป โดยเน้นในเรื่องบทบาทพ่อแม่

หนังสือแบบเรียนกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มีประเด็นเกี่ยวกับสตรี ในด้านทั่ว ๆ ไป สังคม กฎหมาย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยเน้นในเรื่องสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับชายหญิง บทบาทของผู้หญิงผู้ชายในสังคม

หนังสือแบบเรียนกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีประเด็นเกี่ยวกับสตรีในด้านสุขภาพอนามัย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมทั่ว ๆ ไป ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม โดยเน้นในเรื่องสุขภาพอนามัยของบุคคล ความแตกต่างระหว่างเพศ

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับสตรีในรูปภาพ ซึ่งมีทั้งหมด 108 ภาพ เป็นภาพบุคคล 57 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 52.78 บทบาทที่พบในภาพ เป็นบทบาทของผู้ชายมากกว่าผู้หญิงประมาณ 8 เท่า โดยเป็นบทบาทเกี่ยวกับอาชีพ การเล่นเกม และอาชีพนักวิทยาศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติต นิลรัตน์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C740255 : MAJOR EDUCATION RESEARCH

KEY WORD: WOMAN'S ISSUES/ TEXTBOOKS/ CONTENT ANALYSIS

NILRAT INTHONG : WOMAN'S ISSUES IN GENERAL EDUCATION TEXTBOOKS OF RAJABHAT INSTITUTES : A CONTENT ANALYSIS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. NISA XUTO. 273 pp. ISBN 974-634-898-1

The purpose of this research was to analyse the content of woman's issues in general education textbooks of Rajabhat Institutes. General education comprises of 4 subject areas; Language and Communication; Humanities; Social Science; and Mathematics, Science and Technology. 34 textbooks were selected for the analysis. It was found that woman's issues appeared about 246 pages out of 6,446 pages which is about 3.82%.

The most mentioned issues were on gender relation of both men and women concerning facts or roles based on sex differences. Details on each subject area were following;

Woman's issues found in Language and Communication textbooks were personal relationship, tradition and culture, and social affairs with an emphasis on the role of parents.

Woman's issues found in Humanities textbooks were personal relationship, tradition and culture, health, social affairs, and general activities with an emphasis also on the role of parents.

Woman's issues found in Social sciences were general activities; social affairs; law; science, technology and environment; tradition and culture; health; and personal relationship. An emphasis was on statistics of man and woman, and gender roles in society.

Woman's issues found in Mathematics, Science and Technology were health; science, technology and environment; general activities; personal relationship; and social affairs. And emphasis was on personal hygiene and sex differences.

Woman's issues were found in 57 out of 108 illustrations : (52.78%). Men's roles appeared eight folders than women's in music and scientific careers

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... วิทยาลัยการศึกษา.....

สาขาวิชา..... วิทยาลัยการศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่อนิสิต..... Nilrat.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... Nisa Xuto.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ดำเนินการสำเร็จได้ด้วยความรู้ความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ นินดา ชูโต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาดต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำ และตรวจสอบข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาดต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้แต่งหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป ทั้ง 34 เล่ม ที่นำมาวิเคราะห์ ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนที่แสนดี คุณวนิดา สุกข์ทรกุล ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการพิมพ์ และให้กำลังใจ และคุณก้องเกียรติ บุคคาเจริญ ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อลอย คุณแม่หนูกิ่ง อินทร์ทอง และคุณตาสุข ยิ่งยงค์ ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานทางการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย จนสามารถได้รับการศึกษาถึงระดับนี้ และให้การส่งเสริมสนับสนุนทางการศึกษา แก่ผู้วิจัยมาตลอด

นิลรัตน์ อินทร์ทอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ความจำกัดของการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	
สถาบันราชภัฏและลักษณะทั่วไปของวิชาพื้นฐานทั่วไป.....	9
บทบาทและสถานภาพของสตรีไทย.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากร.....	32
กลุ่มตัวอย่าง.....	32
การรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์.....	35
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป.....	39
ตอนที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับสตรีในข้อความในหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป.....	47
ตอนที่ 3 ประเด็นเกี่ยวกับสตรีในรูปภาพในหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป.....	78

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	90
รายการอ้างอิง.....	91
ภาคผนวก	
ก รายชื่อและที่ตั้งของสถาบันราชภัฏ.....	94
ข โปรแกรมวิชาของสาขาวิชาการศึกษา.....	97
ค โปรแกรมวิชาของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์.....	99
ง โปรแกรมวิชาของสาขาวิชาศิลปศาสตร์.....	101
จ รายชื่อเอกสารการวิเคราะห์.....	102
ฉ ผลการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป.....	104
ช ประเด็นเกี่ยวกับสตรีที่ปรากฏในข้อความ.....	232
ประวัติผู้เขียน.....	273

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แสดงจำนวนหน่วยกิตรวมและสัดส่วนของหน่วยกิตชั้นต่ำในโครงสร้าง ของแต่ละหลักสูตร.....	11
ตารางที่ 2	แสดงหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปที่นำมาวิเคราะห์.....	33
ตารางที่ 3	แสดงรายชื่อหนังสือวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏ ที่ใช้วิเคราะห์เนื้อหา.	39
ตารางที่ 4	แสดงเพศและสังกัดของผู้แต่งหนังสือวิชาพื้นฐานทั่วไป.....	41
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนภาพประกอบในหนังสือวิชาพื้นฐานทั่วไป.....	43
ตารางที่ 6	แสดงร้อยละของจำนวนหน้าที่มีประเด็นเกี่ยวกับสตรีในหนังสือวิชาพื้นฐานทั่วไป	45
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนประเด็นเกี่ยวกับสตรีในหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร.....	47
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนประเด็นเกี่ยวกับสตรีในหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์.....	51
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนประเด็นเกี่ยวกับสตรีในหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์.....	60
ตารางที่ 10	แสดงจำนวนประเด็นเกี่ยวกับสตรีในหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	67
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนประเด็นเกี่ยวกับสตรีในหนังสือแบบเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป.....	73

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย